

Муқаррароти сархати сеюми қисми 1 моддаи 1 Қонуни мазкур аз 1 январи соли 2020 мавриди амал қарор дода шавад.

ҚОНУНИ ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН

Дар бораи мусоидат ба шуғли аҳоли

(Ахбори Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон, с. 2003, № 8, мод. 467; с. 2005, № 12, мод. 650; с. 2007, № 7, мод. 687; с. 2008, № 12, қ. 2, мод. 1006; с. 2011, № 6, мод. 437)

(Қонуни ҚТ аз 28.12.2005 № 137, аз 30.07.2007 № 325, аз 31.12.2008 № 472, аз 28.06.2011 № 724, аз 17.05.2018 № 1526)

Қонуни мазкур муносибатҳои ҷамъиятиро оид ба шуғли аҳоли танзим намуда, асосҳои ҳуқуқӣ, иҷтимоию иқтисодӣ ва ташкилии сиёсати давлатӣ дар ин самт, аз ҷумла кафолатҳои давлатро дар амалӣ гардонидани ҳуқуқҳои конститутсионии шаҳрвандони Ҷумҳурии Тоҷикистон ба меҳнат ва ҳифзи иҷтимоӣ аз бекорӣ дар шароити иқтисоди бозорӣ муқаррар менамояд.

БОБИ I. МУҚАРРАРОТИ УМУМӢ

Моддаи 1. Мафҳумҳои асосӣ

Дар Қонуни мазкур мафҳумҳои асосии зерин истифода бурда мешаванд:

- бекорӣ - падидаи иҷтимоию иқтисодист, ки ба қисми муайяни қувваи қорӣ мавҷуд набудани талабот дар бозори меҳнат вобастагӣ дорад;

- шаҳрвандони бекор - шаҳрвандони синну соли қобили меҳнате, ки дар давраи баррасишаванда қор, музди меҳнат ва шуғли даромаднок надоранд, бо роҳи мурочиат ба мақомоти давлатӣ ё хадамоти дигари шуғли аҳоли тавассути истифода ва ҷойгир намудани эълонҳо дар матбуот, мурочиати бевосита ба қорфармоён, истифодаи усулҳои дигар, аз ҷумла ташкили қори инфиродӣ ба ҷустуҷӯи қор машғул буданд, метавонанд ва тайёр ҳастанд ба қор шурӯъ намоянд (*Қонуни ҚТ аз 30.07.2007 № 325, 28.06.2011 № 724*);

Муқаррароти сархати сеюми қисми 1 моддаи 1 Қонуни мазкур аз 1 январи соли 2020 мавриди амал қарор дода шавад

- дастгирии иҷтимоии шаҳрвандони бекор - хизматрасонӣ чихати мусоидат ба шуғли аҳоли; пардохти кӯмакпулӣ барои бекорӣ ва стипендия ҳангоми тарбия ва бозомӯзии касбии шаҳрвандони бекор; расонидани ёрии моддӣ ба аъзои оилаи синнашон то 15 - солаи шахси бекор, ки дар таъминоти ӯ мебошанд; расонидани кӯмаки молиявӣ ба шаҳрвандони бекор, ки хоҳиши бо фаъолияти соҳибкорӣ машғул шуданро доранд (*Қонуни ҚТ аз 28.12.2005 № 137, аз 31.12.2008 № 472*);

- кӯмакпулӣ барои бекорӣ - ёрии моддии муваққатии аз тарафи давлат кафолатдодашудае, ки ба шаҳрвандони бекори расман ба кайдгирифташудаи барои гирифтани он ҳуқуқдошта пардохта мешавад;

- шуғл - ҳама гуна фаъолияти шаҳрвандони қобили меҳнат, ки ба санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон муҳолиф набуда, ба қонунгардонидани талаботи шахсӣ ва ҷамъиятиашон алоқаманд мебошад ва ба онҳо даромад (музд) меоварад;

- шуғли (кори) муваққатӣ - кори муздноки муваққатие, ки дар асоси шартномаи (қарордоди) меҳнатӣ дар давраи маҳдуди вақт иҷро карда мешавад;

- кори мувофиқ - коре, ки онро шаҳрванд иҷро карда метавонад, ба чинс, маълумот, ихтисос, тайёрии касбӣ, собиқаи меҳнатӣ ва таҷрибаи корӣ шароитҳои ҷои кори охирин (ба истисноии корҳои ҷамъиятии музднок), вазъи саломатии ӯ мувофиқ буда, аз маҳали зисташ начандон дур ҷойгир (на зиёда аз як соат дар роҳ) бошад ва музди меҳнаташро дар сатҳи на пастр аз ҳадди ақали музди меҳнати расман муқарраршуда кафолат диҳад;

- бозори меҳнат - соҳаи ташаккули талабот ва пешниҳод ба қувваи корӣ;

- корҳои ҷамъиятӣ - намудҳои фаъолияти меҳнати дастраси умум, ки чун қоида, тарбияи пешакии касбии кормандонро, ки самти иҷтимоии ғоиданок дошта, ҳамчун дастгирии иловагии иҷтимоӣ ва шуғли муваққатии шахсонӣ корҷӯянда ташкил карда мешаванд, талаб намекунанд. Ба корҳои ҷамъиятӣ фаъолияти, ки бо зарурияти таъҷилан бартараф намудани оқибати садамаҳо, офатҳои табиӣ, фалокатҳо, дигар ҳолатҳои фавқулодда вобаста аст ва

омодагии махсуси кормандон, инчунин амалҳои маҳоратнок ва масъулиятноки онҳоро дар муддати кӯтоҳтарин талаб мекунад, дахл надорад;

- миёнаравии меҳнатӣ - мусоидат намудан ба аҳолии ҳангоми бо кор таъмин кардан аз ҷониби мақомоти давлатии шуғли аҳолии ва дигар ташкилотҳо (*Қонуни ҚТ аз 30.07.2007 № 325, 28.06.2011 № 724*);

- мақомоти давлатии шуғли аҳолии - мақомоти давлатии идора ва танзими шуғли аҳолии қобили меҳнат буда, сиёсати мусоидат ба шуғли аҳолии ва ба шаҳрвандон таъмин намудани кафолатҳои дахлдорро дар ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон амалӣ менамояд (*Қонуни ҚТ аз 28.06.2011 № 724*);

- хорич карда шуд (*Қонуни ҚТ аз 28.06.2011 № 724*);

- вакансия - ҷои кории ҳолии дар ташкилотҳо;

- аҳолии аз ҷиҳати иқтисодӣ фаъол (қувваи корӣ) - қисми аҳолие, ки пешниҳоди қувваи кориро барои истеҳсоли молҳо ва хизматрасонӣ таъмин менамояд. Шумораи аҳолии аз ҷиҳати иқтисодӣ фаъол, бекорон ва шахсони машғули кор бударо дарбар мегирад;

- аҳолии аз ҷиҳати иқтисодӣ ғайрифаъол - қисми аҳолии синну соли қобили меҳнат, ки ба ҳайати аз ҷиҳати иқтисодӣ фаъол (қувваи корӣ) дохил намешавад.

Моддаи 2. Қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи мусоидат ба шуғли аҳолии

(Қонуни ҚТ аз 28.12.2005 № 137)

Қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи мусоидат ба шуғли аҳолии ба Конститутсияи Ҷумҳурии Тоҷикистон асос ёфта аз ҳамин Қонун, дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон, инчунин санадҳои ҳуқуқии байналмилалӣ, ки Тоҷикистон эътироф кардааст, иборат мебошад (*Қонуни ҚТ аз 28.12.2005 № 137, аз 17.05.2018 № 1526*).

Моддаи 3. Шуғли аҳолии ва фаъолияти ба шуғл баробаркардашуда

Шаҳрвандон ҳукуки истисноии ихтиёрдорӣ намудани қобилияти худро ба меҳнати истехсолӣ ва эҷодӣ дошта, метавонанд ҳар гуна фаъолияти аз ҷониби қонунгузорӣ манънашударо иҷро намоянд. Ҳеч кас ба меҳнати маҷбури ҷалб карда намешавад, ба истисноии мавридҳои, ки қонун муайян кардааст (Қонунм ҶТ аз 28.12.2005 № 137).

Давлат амалӣ гардонидани сиёсати мусоидат ба шуғли пурраю самаранок ва озодона интиҳобшударо, ки ба фароҳам овардани шароит баҳри амалӣ гардонидани ҳукуки шаҳрвандон ба меҳнат нигаронида шудааст, кафолат медиҳад.

Бешуғл будани шаҳрвандон барои ба ҷавобгариӣ маъмурӣ, ҷиноӣ ва дигар намуди ҷавобгарӣ кашидани онҳо асос шуда наметавонад.

Ба аҳолии шуғлноқ (ё ба он баробар кардашуда) шаҳрвандони синнашон 15-сола ва аз он калонсола мансубанд, ки дар давраи баррасишаванда:

- кори кироҷро бо подош аз рӯи шартҳои вақти кори пурра ё нопурра иҷро менамоянд, инчунин соҳиби дигар намуди кори (хизмати) даромадноқ мебошанд;

- мустақилона худро бо қор таъмин менамоянд, аз ҷумла шахсони ба соҳибқориӣ хурд ва миёна, шахсони ба фаъолияти соҳибқориӣ инфиродии меҳнатӣ бе ташкили шахси ҳуқуқӣ машғулбуда, аъзои кооперативҳои истехсолӣ, хоҷагии деҳқонӣ (фермерӣ) ва аъзои оилаҳои онҳо, ки қитъаҳои замин гирифтаанд, хоҷагии ёрирасони шахсӣ доранд ва маҳсулоташонро дар асоси шартномаи тибқи қонунгузорӣ басташуда ба фурӯш мебароранд, дар истехсоли маҳсулоти кишоварзӣ иштирок менамоянд, инчунин аъзои оилаи ба онҳо ёрирасонро бо қор таъмин менамоянд (*Қонуни ҶТ аз 31.12.2008 № 472*);

- дар сафҳои Қувваҳои Мусаллаҳи Ҷумҳурии Тоҷикистон ва дигар қӯшунҳои воҳидҳои низомӣ мутобиқи қонунгузориӣ Ҷумҳурии Тоҷикистон ва созишномаҳои байналмилалӣ хизмати ҳарбиро адо менамоянд;

- дар муассисаҳои таҳсилоти умумӣ, таҳсилоти касби ва дигар муассисаҳои таълимӣ дар баҳши рӯзона таҳсил ва ҳамзамон кори кироҷро иҷро менамоянд, аз ҷумла бо роҳхати мақомоти давлатии

шуғли аҳоли таълим мегиранд (*Қонуни ҚТ аз 28.12.2005 № 137, аз 28.06.2011 № 724*);

- дар ташкилотҳои ҷамъиятии ғайритиҷоратӣ ва муассисаҳои диние, ки фаъолиятшон ба қонунгузори Қумҳурии Тоҷикистон муҳолиф намебошад, машғули қоранд;

- соҳиби қор мебошанд, лекин дар қои қор бо сабаби қорношоямӣ, руҳсатӣ, бозомӯзӣ, тақмили ихтисос, бозистодани истехсолот, аз он қумла бо сабаби қорпартоӣ бавучудомада, даъват ба ҷамъомади ҳарбӣ ё дигар сабабҳо муваққатан ҳозир нестанд;

- ба вазифаи музднок дар мақомоти ҳокимият ва идораи давлатӣ интиҳоб, таъин ва тасдиқ шудаанд;

- муассиси (иштирокчи) ташкилот мебошанд, ба истиснои муассисони ташкилотҳои ҷамъиятӣ ва динӣ, фондҳои хайрия ва ғайра, ҷамъиятҳои шахсони ҳуқуқӣ (ассотсиатсия ва иттиҳодияҳо), ки нисбати ин ташкилотҳо ҳуқуқи молӣ надоранд;

- шаҳрвандони хориҷи, ки муваққатан дар ҳудуди қумҳури ба қор машғул буда, вазифаҳои новобаста ба таъмини фаъолияти сафоратхонаҳо, намояндаҳои дипломатӣ ва консулгарихоро иҷро менамоянд (*Қонуни ҚТ аз 28.12.2005 № 137, аз 17.05.2018 № 1526*);

- дар қойҳои маҳрумият аз озодӣ адои қазо мекунанд;

- ба дигар намудҳои фаъолият, ки қонунгузори Қумҳурии Тоҷикистон манъ нақардааст, машғул мебошанд.

Шаҳрвандоне, ки ба фаъолияти меҳнати инфиродӣ ва хоҷагии ёрирасони шахсӣ машғуланд, бо ҳамаи қафолатҳои ҳимояи иҷтимоӣ фаро гирифта мешаванд, ба шарте ки ҳатман аз даромади бадастовардашуда тибқи санадҳои меъёрии ҳуқуқии Қумҳурии Тоҷикистон ба мақомоти вақолатдори давлатии соҳаи суғуртаи иҷтимоӣ ва нафақа маблағи суғуртавино пардохт намоянд (*Қонуни ҚТ аз 28.06.2011 № 724*).

Тартиби баҳисобгирии собиқай қор ва додани дафтарчаҳои меҳнатиро ба ин шаҳрвандон ҳуқумати Қумҳурии Тоҷикистон муқаррар мекунад.

Моддаи 4. Шаҳрвандони бекор

Бақайдгирии шаҳрвандоне, ки дар қои истиқомати доимиашон ҳамчун шахсони бекор ва қорҷӯянда ба мақомоти давлатии шуғли

аҳоли мурочиат менамоянд, ҳангоми мурочиати бевоситаашон бо пешниҳод кардани шиноснома, дафтарчаи меҳнатӣ ё ҳуҷҷатҳое, ки онҳоро иваз мекунанд, ҳуҷҷатҳои тасдиқкунандаи таҳассуси касбӣ, маълумот дар бораи музди меҳнати миёна дар ду моҳи охир аз ҷои кори охирин, анҷом дода мешавад (*Қонуни ҚТ аз 28.06.2011 № 724*).

Шаҳрвандоне бекор доништа намешаванд, ки:

- ба синни 15-солагӣ нарасида бошанд;
- мутобиқи қонунгузорию Қумҳурии Тоҷикистон дар бораи нафақа ба синни нафақа расидаанд, ғайр аз шаҳрвандоне, ки аз рӯи маъҷубӣ нафақа мегиранд (*Қонуни ҚТ аз 28.06.2011 № 724*);
- аз иҷора додани моликият, қитъаи замин, воситаҳои нақлиёт ва амволи ғайриманқул дар ҳаҷми на камтар аз 12 мооши ҳадди ақал дар як сол даромад доранд;
- дар муддати 10 рӯзи баъди ба қайд гирифтани онҳо дар мақомоти давлатии шуғли аҳоли ду намуди ҷои кори мувофиқро рад кардаанд, шахсоне, ки бори аввал кор меҷӯянд касб (ихтисос) надоранд, дар сурати ду маротиба рад намудани гирифтани тайёрии касбӣ ё тақлиф ба кори музднок, аз ҷумла коре, ки хусусияти муваққатӣ дорад. Шаҳрванди корҷӯянда ду бор ба ҳамон як ҷои кор (ё як ҷои таълим) пешниҳод карда намешавад (*Қонуни ҚТ аз 28.06.2011 № 724*);
- дар давоми 10 рӯзи баъди ба қайд гирифтани барои ёфтани кори мувофиқ, бе сабабҳои узрнок, ба мақомоти давлатии шуғли аҳоли барои ба онҳо пешниҳод намудани кори мувофиқ наомадаанд (*Қонуни ҚТ аз 28.06.2011 № 724*);
- ҳуҷҷатҳои маълумоти ошкоро дурӯғ доштаро дар бораи набудани кор, музд ва машғулияти даромаднок, инчунин дигар маълумоти нодурустро барои бекор дониستاني онҳо пешниҳод намудаанд.

Ёрдампулии ҳангоми аз кор озодшавӣ пардохташаванда ва музди миёнаи меҳнати нигоҳдошташавандаи шаҳрвандони аз ташкилотҳо, аз кор (аз хизмати ҳарбӣ) бинобар барҳамдиҳӣ, ихтисори шумора ё воҳиди корӣ озодшуда ҳамчун музд ба ҳисоб гирифта намешавад (*Қонуни ҚТ аз 17.05.2018 № 1526*).

Тартиби бақайдгирии шаҳрвандони бекорро ҳукумати Қумҳурии Тоҷикистон муайян менамояд.

Моддаи 5. Кори мувофиқ

Дар сурати ғайриимкон будани пешниҳоди кор ба шахрванд аз рӯи ихтисос, коре, ки иваз намудани ихтисосро бо назардошти қобилияти шахрванд, таҷрибаи пешина ва барои ӯ дастрас будани воситаҳои таълимиро талаб менамояд, мувофиқ доништа мешавад (*Қонуни ҚТ аз 31.12.2008 № 472*).

Кори музднок, аз он ҷумла кори хусусияти муваққатӣ дошта ва корҳои ҷамъиятӣ, ки тайёрии пешакиро талаб мекунад ё намекунад (бо дарназардошти хусусиятҳои синну сол ва дигар хусусиятҳои шахрвандон) ва ба талаботи қонунгузори Чумхурии Тоҷикистон дар бораи меҳнат ҷавобгӯ мебошад, барои шахрвандони зерине мувофиқ доништа мешавад, ки:

- бори аввал кор меҷӯянд (пештар кор намекарданд, ихтисос надоранд, дар давоми як соли пеш аз саршавии бекорӣ зиёда аз як бор барои вайрон намудани интизоми меҳнатӣ ва дигар амалҳои гунаҳкорона, ки қонунгузори Чумхурии Тоҷикистон пешбинӣ намудааст, аз кор озод карда шудаанд, пештар бо фаъолияти соҳибкорӣ машғул буда, баъди танаффуси тӯлонӣ (зиёда аз як сол) кӯшиши барқарор намудани фаъолияти меҳнатиро доранд, инчунин бо роҳхати мақомоти давлатии шуғли аҳоли ба таҳсил фиристода, барои амали гунаҳкорона хориҷ карда шудаанд (*Қонуни ҚТ аз 31.12.2008 № 472, аз 28.06.2011 № 724*);

- баланд бардоштани (барқарор намудани) дараҷаи ихтисос аз рӯи касби (ихтисоси) мавҷуда, гирифтани ихтисоси ба ҳам наздик ё аз бозомӯзӣ гузаштанро рад кардаанд;

- дар қайди мақомоти давлатии шуғли аҳоли зиёда аз 12 моҳ буда, инчунин зиёда аз ду сол кор накардаанд (*Қонуни ҚТ аз 28.06.2011 № 724*);

- ба мақомоти мақомоти давлатии шуғли аҳоли баъди ба анҷом расидани корҳои мавсимӣ мурочиат намудаанд (*Қонуни ҚТ аз 28.06.2011 № 724*).

Кор мувофиқ доништа намешавад, агар:

- он бо иваз намудани ҷои истиқомат бе розигии шахрванд вобаста бошад;

- он дар маҳале дода шавад, ки дар он ҷо шароити манзилӣ ва дигар шароити зист назар ба оне ки корманд то мурочиат кардан

ба мақомоти давлатии шуғли аҳоли дошт, номусоидтар бошад (*Қонуни ҚТ аз 28.06.2011 № 724*);

- шароити меҳнат ба қоида ва меъёрҳои ҳифзи меҳнат мувофиқат накунад;

- рад кардани ин кор бо сабабҳои узрнок, вазъияти шахсӣ ё оилавӣ асоснок шуда бошад.

Бо қарори маҷлисиҳои маҳаллии вакилони халқ дигар дараҷаҳои кори мувофиқ муқаррар шуданаш мумкин аст, ки ҳифзи иҷтимоии шаҳрвандонро пурзӯр менамояд.

Моддаи 6 Принципиҳои асосии сиёсати давлатӣ дар соҳаи мусоидат ба шуғли аҳоли

Давлат сиёсати мусоидат намудан ба амалӣ гардонидани ҳуқуқҳои шаҳрвандонро ба шуғли пурра, самаранок ва интихоби озоди шуғл пеш мебарад.

Сиёсати давлатӣ дар соҳаи мусоидат ба шуғли аҳоли ба принциpleriҳои зайл асос меёбад:

- меҳнати ихтиёрӣ, ки мувофиқи он шуғл ба изҳори озодонаи иродаи шаҳрвандон асос меёбад;

- таъмини имкониятҳои баробар барои ҳамаи шаҳрвандон, қатъи назар аз миллат, наҷод, ҷинс, забон, эътиқоди динӣ, мавқеи сиёсӣ, вазъи иҷтимоӣ, таҳсил ва молу мулк дар интихоби озодонаи машғулият;

- фароҳам овардани шароите, ки ҳаёти сазовор ва инкишофи озодонаи инсонро таъмин менамояд;

- дастгирӣ намудани ташаббуси меҳнатӣ ва соҳибкории шаҳрвандон, мусоидат намудан ба инкишофи қобилияти онҳо нисбат ба меҳнати самаранок ва эҷодӣ, ки дар доираи қонуният амалӣ мегардад;

- тамоюли системаи маориф ба тайёр намудани кадрҳо мувофиқи талаботи бозори меҳнат;

- таъмини ҳифзи иҷтимоӣ дар соҳаи шуғли аҳоли, гузаронидани чорабиниҳои махсус, ки барои ба машғулият фаро гирифтани гурӯҳҳои алоҳидаи аҳолии ба ҳифзи иҷтимоӣ махсусан мӯҳтоҷ ва дар ҷустуҷӯи кор душворикашанда мусоидат менамоянд;

- ҳатмӣ будани пардохтҳои иҷтимоӣ ба мақомоти ваколатдори давлатии соҳаи суғуртаи иҷтимоӣ ва нафақа бо мақсади амалӣ намудани суғуртаи иҷтимоӣ кормандони корхонаҳо, муассисаҳо, ташкилотҳои ҳамаи шаклҳои моликият ва фаъолияти хоҷагидорӣ (*Қонуни ҚТ аз 28.06.2011 № 724*);

- пешгирии бекорӣ оммавӣ ва кам намудани бекорӣ тӯлонӣ;

- ба бекорон додани кафолатҳо ва чубронҳои иҷтимоӣ;

- ҳамбастагии мустақилияти мақомоти маҳаллии ҳокимияти давлати дар масъалаҳои шуғли аҳоли бо мувофиқати фаъолияти онҳо ҳангоми татбиқи барномаи давлатии мусоидат ба шуғли аҳоли (*Қонун аз 28.12.2005 № 137*);

- муқаррар кардани имтиёзҳо ба корфармоёне, ки ҷойҳои корӣ амалкунандаро нигоҳ дошта, ҷойҳои нави корӣ таъсис медиҳанд, аз он ҷумла барои шаҳрвандоне, ки ба ҳифзи иҷтимоӣ махсусан эҳтиёҷманданд ва дар ҷустуҷӯи кор душворӣ мекашанд;

- ҳамоҳангсозии фаъолият дар соҳаи шуғли аҳоли бо дигар самтҳои сиёсати иқтисодӣ ва иҷтимоӣ;

- ташкили ҳамкориҳои байналмилалӣ дар ҳалли масъалаҳои шуғли аҳоли, бо назардошти фаъолияти касбии шаҳрвандони Ҷумҳурии Тоҷикистон дар хориҷа ва фаъолияти меҳнатии шаҳрвандони хориҷӣ ва шахсони бешаҳрванд дар Ҷумҳурии Тоҷикистон, риоя намудани меъёрҳои байналмилалӣ меҳнат;

- иштироки иттифокҳои касаба, дигар мақомоти намоёндагии кормандон, иттиҳодияҳои корфармоён, аз он ҷумла ташкилотҳои ғайридавлатӣ ва ҷамъиятӣ дар ҳамкорӣ бо мақомоти идораи давлатӣ дар таҳия ва амалӣ намудани тадбирҳои таъмини шуғли аҳоли.

Ҷумҳурии Тоҷикистон дар сиёсати худ дар соҳаи шуғл аз рӯи зарурияти таъмини инкишофи устуворонаи иқтисодиёти худ, оқилона истифода бурдани захираҳои меҳнатӣ дар асоси риояи принципҳои ҳамкориҳои байналмилалӣ дар соҳаи шуғли аҳоли амал мекунад.

Моддаи 7. Кафолатҳои давлатии мусоидат ба шуғли аҳоли

Давлат ба шаҳрвандони бекор кафолатҳои зеринро медиҳад:

- мусоидати ройгон дар интихоби кори мувофиқ ва бо кор таъминкунӣ тавассути миёнаравии мақомоти давлатии шуғли аҳоли (*Қонуни ҚТ аз 28.06.2011 № 724*);

- тамоюли ройгони касбӣ, тарбия ва бозомӯзии касбӣ, такмили ихтисос дар асоси роҳхати мақомоти давлатии шуғли аҳоли (*Қонуни ҚТ аз 28.06.2011 № 724*);

- таъмини дастгирии иҷтимоӣ;

- ҷуброни хароҷоти моддӣ бо сабаби дар ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон ба маҳали дигар бо роҳхати мақомоти давлатии шуғли аҳоли мутобиқи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон ба кор (омӯзиш) равон намудан (*Қонуни ҚТ аз 31.12.2008 № 472, аз 28.06.2011 № 724*);

- имконияти бастанӣ шартномаҳои (қарордодҳои) меҳнатӣ барои иштирок дар корҳои ҷамъиятии музднок, ки бо назардошти синну сол ва дигар хусусиятҳои шахрвандон ташкил карда мешаванд.

Моддаи 8. Ҳуқуқи шахрвандон оид ба таъмини шуғл

Шахрвандони бекор, аз ҷумла шахсони корҷӯянда ҳуқуқ доранд:

- ба интихоби озодонаи намуди шуғл ва кор;

- ба интихоби озодонаи ҷои кор бо роҳи муроҷиати бевосита ба корхонаҳо, муассисаҳо, ташкилотҳо ва дигар корфармоён ё ба воситаи миёнаравии мақомоти давлатии шуғли аҳоли (*Қонуни ҚТ аз 28.06.2011 № 724*);

- ба гирифтани маълумоти ройгон дар бораи ҷойҳои холии кории аз ҷониби корфармо пешниҳодшуда;

- ба гирифтани маълумоти ройгон дар бораи курсҳои таълимӣ дар доираи тайёри ва бозомӯзии касбии аҳолии бешуғл;

- ба мустақилона таъмин шудан бо кор берун аз ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон. Тартиби ҳимояи ҳуқуқи манфиатҳои ин гуна шахрвандон, инчунин шартҳои ба онҳо додани кӯмаки миёнаравӣ бо қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон муқаррар карда мешавад.

Шахрвандони бекор, аз ҷумла шахсони корҷӯянда дар мақомоти давлатии шуғли аҳоли ҳуқуқ доранд (*Қонуни ҚТ аз 28.06.2011 № 724*):

- ба хизмати миёнаравии ройгон дар бозори меҳнат;

- ба гирифтани маслиҳати ройгон доир ба фаъолияти касбӣ ва масъалаҳои қонунгузорию Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи шуғли аҳоли.

Шаҳрвандони бекор ва шахсони корҷӯяндаи дар мақомоти давлатии шуғли аҳоли бақайдгирифташуда, ҳуқуқ доранд (*Қонуни ҶТ аз 28.06.2011 № 724*):

- ба омӯзиш дар курсҳои тайёрии касбӣ ва бозомӯзии касбӣ ва гирифтани стипендия дар давраи омӯзиш;

- ба гирифтани хизмати маслиҳатӣ ва дастгирии молиявӣ дар ташкили машғулияти инфиродӣ ва соҳибкории хурд;

- ба гирифтани имконияти иштирок дар барномаҳои ташкили корҳои ҷамъиятӣ;

- ба дастгирии иҷтимоӣ дар соҳаи меҳнат. Шахсоне, ки мувофиқи тартиби муқарраргардида бекор дониста шудаанд, ба сабаби бекорӣ ҳуқуқи гирифтани кӯмакпулиро доранд.

Шаҳрвандон ҳуқуқ доранд нисбат ба амал ё беамалии кормандони мақомоти давлатии шуғли аҳоли ба мақомоти болоии он, инчунин ба суд, бо тартибе, ки қонунгузорию Ҷумҳурии Тоҷикистон муқаррар намудааст, арзу шикоят намоянд (*Қонуни ҶТ аз 31.12.2008 № 472, аз 28.06.2011 № 724*).

Моддаи 9. Кафолатҳои иловагии шуғл барои гурӯҳҳои алоҳидаи аҳоли

Давлат ба шаҳрвандоне, ки ба ҳифзи иҷтимоӣ мӯҳтоҷанд, дар ҷустуҷӯи кор душворӣ мекашанд ва дар бозори меҳнат ба рақобати баробар қодир нестанд, бо роҳи таҳия ва амалӣ намудани барномаҳои мақсадноки мусоидат ба шуғл, ташкил намудани ҷойҳои иловагии корӣ дар ташкилоту муассисаҳо, новобаста аз шакли ташкилию ҳуқуқиашон ва тараққӣ додани корхонаҳои махсусгардонидашуда (аз он ҷумла ташкилотҳо барои ҷалби меҳнати маъҷубон), муқаррар намудани квотаҳо барои ба кор қабул намудани маъҷубон ва гурӯҳҳои алоҳидаи аҳоли, расонидани хизмати самтгирии касбӣ, инчунин бо роҳи ташкил намудани омӯзиш аз рӯи барномаҳои махсус ва дигар чораҳо кафолатҳои иловагиро таъмин менамояд (*Қонуни ҶТ аз 31.12.2008 № 472*).

Квота барои ба кор қабул намудани маъюбон мутобиқи Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон "Дар бораи ҳифзи иҷтимоии маъюбон" муқаррар карда мешавад (*Қонуни ҚТ аз 28.06.2011 № 724*).

Тартиби ворид намудани квота барои ба кор қабул кардани гурӯҳҳои алоҳидаи аҳолиро ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян менамояд.

Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон барои шаҳрвандони дар корхонаҳо, муассисаҳо ва ташкилотҳо, ки бинобар сабаби гузаронидани тадбирҳои беҳтар намудани вазъи экологии дар натиҷаи офатҳои табиӣ ва муфлисшавӣ ба амалода бояд барҳам дода (ё аз нав ташкил карда) шаванд, машғули коранд, кафолатҳои иловагӣ муқаррар менамояд.

БОБИ II. ҲАМКОРИИ ИҶТИМОӢ ДАР СОҲАИ МУСОИДАТ БА ШУҒЛИ АҲОӢ

Моддаи 10. Ҳамкории сетарафа дар соҳаи мусоидат ба шуғли аҳоӢ

Ҳамкории сетарафа дар соҳаи мусоидат ба шуғли аҳоӢ муносибатҳои байни давлат, иттиҳодияҳои корфармоён, иттифокҳои касаба ва дигар намояндагони кормандонро, ки ба таҳия ва амалӣ намудани сиёсати давлатӣ дар соҳаи мусоидат ба шуғли аҳоӢ тааллуқ дорад, танзим менамояд.

Бо мақсади таҳияи қарорҳои мувофиқа кардашуда ва ба роҳ мондани мусоҳибаи иҷтимоӣ бобати муайян кардан ва амалӣ гардонидани сиёсати шуғли аҳоӢ дар сатҳҳои ҷумҳуриявӣ ва маҳаллӣ кумитаҳои ҳамоҳангсозии мусоидат ба шуғли аҳоӢ дар асосҳои ҷамъиятӣ ташкил карда мешаванд. Намояндагии мақомоти давлатӣ, иттифокҳои касаба, дигар мақомоти намояндагии кормандон ва корфармоён ба ҳайати кумитаҳо бо шумораҳои баробар муайян карда мешавад.

Моддаи 11. Вазифаҳои кумитаи ҳамоҳангсозии мусоидат ба шуғли аҳоӢ

Кумитаи ҳамоҳангсозии мусоидат ба шуғли аҳоӢ:

- оид ба масъалаҳои рушди шуғли аҳоӢ ва сиёсат дар бозори меҳнат машварат доир менамояд;

- маълумотро доир ба вазъ ва тамоюлҳо дар бозори меҳнат таҳлил менамояд;

- амалиёти мувофиқашударо оид ба масъалаҳои шуғл ва ҳифзи иҷтимоии шаҳрвандон таҳия менамояд;

- барномаҳои мусоидат ба шуғли аҳолиро ба мувофиқа мерасонад;

- доир ба лоиҳаҳои санадҳои меъёрии ҳуқуқии ба шуғл дахлдошта ба мақомоти дахлдор бо тартиби муқарраргардида пешниҳодҳо ирсол менамояд;

- ташаббусҳоро дар омода намудани чорабиниҳои ба таъмини шуғли пурра, озодона интихобшуда ва самаранок равонагашта амалӣ менамояд;

- ташҳиси лоиҳаҳои барномаҳои тараққиёти иҷтимоию иқтисодиро мегузаронад.

- масъалаҳои марбут ба шуғли аҳолиро ҳар сол на камтар аз як маротиба ба баррасии Маҷлиси вакилони халқи Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоятҳо, шаҳри Душанбе ва шаҳру ноҳияҳо пешниҳод менамояд (*Қонуни ҚТ аз 31.12.2008 № 472*).

Ташкили фаъолияти кумитаҳои ҳамоҳангсозии мусоидат ба шуғли аҳолиро дар маҳалҳо мақомоти дахлдори ҳокимияти давлатӣ ва тарафҳои дар кумитаҳо пешниҳодшуда амалӣ менамояд.

Тартиби таъсис ва ташкили фаъолияти кумитаҳои ҳамоҳангсозии мусоидат ба шуғли аҳолиро ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян менамояд.

БОБИ Ш. ТАНЗИМИ ДАВЛАТӢ ВА ТАШКИЛИ ЧОРАӢОИ МУСОИДАТ БА ШУӢЛИ АӢОЛӢ

Моддаи 12. Танзими шуғл

Бо мақсади мусоидат ба шуғли пурра, самаранок ва озодона интихобнамудаи аҳоли давлат тадбирҳои зайро амалӣ менамояд:

- таҳия ва амалӣ намудани тадбирҳои молиявӣ қарзӣ, сиёсати инвеститсионӣ ва андоз, ки ба самаранок ҷойгир намудани қувваҳои истеҳсолкунанда, баланд бардоштани зудҳаракатии захираҳои меҳнатӣ, рушди машғулияти мустақилона, ташвиқ намудани истифодаи низоми ӯҳдабароёнаи меҳнатӣ, ҳавасманд намудани корфармоён ва дигар тадбирҳо, ки ба нигоҳдории ҷойҳои

кории самаранок амалкунанда ва таъсиси ҷойҳои нави кор мусоидат менамоянд, равона карда шудаанд;

- танзими ҳуқуқӣ, ки ба нигоҳдори ва мусоидат кардан ба шуғли аҳоли дар асоси риояи ҳуқуқҳо, манфиатҳои қонунии шаҳрвандон ва кафолатҳои дахлдори давлатӣ, тақмили қонунгузорию шуғли аҳоли ва меҳнат нигаронида шудааст;

- таҳия ва амали намудани барномаи давлатии мусоидат ба шуғли аҳоли, ҳамоҳангсозии он бо барномаҳои минтақавӣ ва соҳавии мусоидат ба шуғли аҳоли;

- рушд ва тақмили фаъолияти мақомоти давлатии шуғли аҳоли (*Қонуни ҚТ аз 28.06.2011 № 724*).

Мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ барои татбиқи сиёсати давлатии мусоидат ба шуғли аҳоли дар маҳал масъул мебошанд (*Қонуни ҚТ аз 31.12.2008 № 472*).

Мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ вазифадоранд барои гузаронидани чорабиниҳои мусоидат ба шуғли аҳоли дар маҳалҳо мусоидат намоянд, аз ҷумла ба:

а) пешгирии ҳолатҳои ба таври оммавӣ аз кор озодкунии кормандон;

б) таъсис додани ҷойҳои кории нав ва нигоҳ доштани ҷойҳои кории мавҷудбуда;

в) ташкил ва гузаронидани корҳои ҷамъиятӣ;

г) квотакунии ҷойҳои корӣ барои бо ҷои кор таъмин намудани гурӯҳҳои алоҳидаи аҳоли ва шахсоне, ки ба ҳифзи иҷтимоӣ мӯҳтоҷ буда, дар ҷустуҷӯи кор душворӣ мекашанд ва дар бозори меҳнат ба рақобати баробар қодир нестанд (*Қонуни ҚТ аз 31.12.2008 № 472*).

Моддаи 13. Барномаҳои давлатӣ, минтақавӣ ва соҳавии мусоидат ба шуғли аҳоли

Бо мақсади танзим ва мусоидат ба шуғли аҳоли ва ба кор қонеъ гардонидани эҳтиёҷоти шаҳрвандон барномаҳои давлатӣ, минтақавӣ ва соҳавии мусоидат ба шуғли аҳоли таҳия мешаванд.

Самтҳои мушаххаси таҳияи барномаҳои давлатӣ, минтақавӣ ва соҳавии мусоидат ба шуғли аҳоли, мӯҳлати амали онҳоро ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон, вазорату идораҳои дахлдор ва мақомоти

ҳоқимияти маҳаллӣ бо назардошти зарурияти ҳалли масъалаҳои нисбатан муҳими мусоидат ба шуғли аҳоли муайян менамоянд.

Барномаҳои минтақавии мусоидат ба шуғли аҳоли бо қарори Маҷлисиҳои дахлдори вакилони халқ тасдиқ карда мешаванд (*Қонуни ҚТ аз 31.12.2008 № 472*).

Асос барои таҳияи барномаҳои мусоидат ба шуғли аҳолиро нишондиҳандаҳои пешгӯии тараққиёти иқтисодӣ ва иҷтимоии Ҷумҳурии Тоҷикистон ташкил менамояд.

Моддаи 14. Муҳочирати ихтиёрии шахрвандон ва аъзои оилаи онҳо

Дар сатҳи ҷумҳуриявӣ ва маҳаллӣ барои муҳочирати ихтиёрии шахрвандон ва аъзои оилаи онҳо бо ҷудо намудани воситаҳои дахлдори моддӣ, молиявӣ ва ташкили шароити зарурии иҷтимоию маишӣ ва коммуналӣ мусоидат карда мешавад.

Тартиби таҳия ва амалӣ гардонидани ин тадбирҳоро қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян менамояд.

Моддаи 15. Мақомоти давлатии шуғли аҳоли

(*Қонуни ҚТ аз 28.06.2011 № 724*)

Мақомоти давлатии шуғли аҳоли аз ҷиҳати ташкилӣ мустақил мебошад, ки фаъолияти он ба самтҳои зерин равона карда шудааст (*Қонуни ҚТ аз 28.06.2011 № 724*):

- баҳодиҳии ҳолат ва пешгӯии рушди шуғли аҳоли, маълумот додан дар бораи вазъи бозори меҳнат;

- тибқи тартиби муқарраргардида таҳия ва амалӣ намудани барномаҳои давлатӣ, минтақавӣ ва соҳавии мусоидат ба шуғли аҳоли, аз он ҷумла барномаҳои мақсадноки мусоидат ба шуғли аҳоли барои гурӯҳҳои алоҳидаи аҳоли, ки ба ҳифзи иҷтимоӣ махсусан эҳтиёҷ дошта, дар ҷустуҷӯи кор душворӣ мекашанд;

- мусоидат ба шахрвандон дар ҷустуҷӯи кори мувофиқ ва ба корфармоён дар интиҳоби кормандони лозимӣ;

- ҳангоми зарурат ташкил намудани самтгирии касбӣ, тарбия ва бозомӯзии касбӣ ва такмили таҳассуси шахрвандони бекор;

- дастгирии иҷтимоии бекорон дар шакли пардохти кӯмакпулӣ барои бекорӣ, стипендия дар давраи омӯзиш бо роҳхати мақомоти хадамоти шуғл (*Қонуни ҚТ аз 31.12.2008 № 472*).

- хизматрасонии машваратӣ ва кӯмаки молиявӣ ба бекорон барои машғул шудан ба фаъолияти соҳибкорӣ (*Қонуни ҚТ аз 31.12.2008 № 472*).

Фаъолияти мақомоти давлатии шуғли аҳолиро мақомоти давлатии аз ҷониби ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон ваколатдор кардашуда роҳбарӣ ва ташкил менамояд, ки барои амалӣ намудани ваколатҳои худ мақомоти минтақавиро таъсис медиҳад (*Қонуни ҚТ аз 28.06.2011 № 724*).

Мақомоти мақомоти давлатии шуғли аҳоли якҷоя бо мақомоти ҳокимияти давлатӣ ва мақомоти ҳокимияти маҳаллӣ сиёсати давлатиро дар соҳаи мусоидат ба шуғли аҳоли таҳия ва амалӣ менамоянд (*Қонуни ҚТ аз 28.06.2011 № 724*).

Тартиби ташкили мақомоти давлатии шуғли аҳолиро ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян менамояд (*Қонуни ҚТ аз 28.06.2011 № 724*).

Моддаи 16. Маблағгузори чорабиниҳои мусоидат ба шуғли аҳоли

Маблағгузори чорабиниҳои мусоидат ба шуғли аҳоли дар асоси принципҳои бисёрсамтӣ ва ҳамкориҳои иҷтимоӣ амалӣ карда мешавад.

Маблағҳои мақомоти давлатии шуғли аҳоли аз манбаъҳои зерин ташаккул меёбанд (*Қонуни ҚТ аз 28.06.2011 № 724*):

- маблағҳои аз ҳисоби корхонаю ташкилотҳои системаи хадамоти давлатии шуғли аҳоли воридшаванда;

- маблағҳои суғуртаи иҷтимоӣ, ки аз ҳисоби пардохтҳои иҷтимоии аз фонди музди меҳнат вориднамудаи корфармоён ташаккул меёбанд, ба андозае, ки Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян менамояд (*Қонуни ҚТ аз 28.06.2011 № 724*);

- маблағҳои, ки ҳамчун қарзи бебозгашт (грант), инвеститсияҳо, кӯмаки хайрия ва сарпарастӣ аз ташкилотҳои молиявии байналмилалӣ ва ҷамъиятӣ барои мақсадҳои мусоидат ба шуғл ва таъсиси ҷойҳои нави корӣ ворид мешаванд;

- маблағҳои бучети ҷумҳуриявӣ (*Қонуни ҚТ аз 17.05.2018 № 1526*);

- маблағҳои баргардонидашуда, қарзҳои бефоизе, ки аз ҳисоби маблағҳои Барномаи мусоидат ба шуғли аҳоли барои рушди фаъолияти соҳибкорӣ ба шахрвандони бекор дода шудаанд (*Қонуни ҚТ аз 28.06.2011 № 724*).

Маблағҳои мақомоти давлатии шуғли аҳоли, ки аз ҳисоби маблағҳои мақомоти ваколатдори давлатии соҳаи суғуртаи иҷтимоӣ ва нафақа ташкил меёбанд, хусусияти мақсаднок дошта, танҳо барои самтҳои зерин истифода бурда мешаванд (*Қонуни ҚТ аз 28.06.2011 № 724*):

- пардохти кӯмакпулӣ барои бекорӣ, ба истиснои шахсони дар қисмҳои сеюм ва шашуми моддаи 27 Қонуни мазкур зикргардида (*Қонуни ҚТ аз 17.05.2018 № 1526*);

- маблағгузори хароҷот барои тамоюли касбӣ, тарбияи касбӣ, тақмили ихтисос ва бозо мӯзони шахсони бекор, аз он ҷумла пардохти стипендия барои онҳо (*Қонуни ҚТ аз 31.12.2008 № 472*);

- додани кӯмаки молиявии беподош барои хароҷоти қорҳои ҷамъиятии музднок;

- таъсиси ҷойҳои қорӣ иловагӣ тавассути расонидани кӯмаки молиявӣ ба шахрвандони бекорӣ ба ҳифзи иҷтимоӣ мӯҳтоҷбуда (*Қонуни ҚТ аз 17.05.2018 № 1526*);

- хориҷ карда шуд (*Қонуни ҚТ аз 17.05.2018 № 1526*);

- таъмини фаъолияти илмию тадқиқотӣ оид ба масъалаҳои шуғл ва бозори меҳнат;

- хориҷ карда шуд (*Қонуни ҚТ аз 17.05.2018 № 1526*);

- маблағгузори чорабиниҳои ҳамкори байналмилалӣ оид ба масъалаҳои шуғл ва бекорӣ.

Маблағҳои ба мақомоти давлатии шуғли аҳоли воридшуда, ки дар соли ҳисоботӣ истифода нашудаанд, кашида гирифта намешаванд (ба истиснои маблағҳои бучетӣ) ва ба соли ояндаи молиявӣ мегузаранд (*Қонуни ҚТ аз 28.06.2011 № 724*).

Мақомоти ваколатдори давлатии соҳаи суғуртаи иҷтимоӣ ва нафақа ҳуқуқ дорад хароҷоти мақсадноки маблағҳоеро, ки аз ҳисоби бучети суғуртаи иҷтимоӣ ва нафақа ба мақомоти давлатии шуғли аҳоли ҷудо карда мешаванд, назорат карда, оид ба

истифодаи онҳо ҳисобот талаб намояд (*Қонуни ҚТ аз 17.05.2018 № 1526*).

Моддаи 17. Ҳисоботи оморӣ ва маълумот дар бораи шуғли аҳоли

Барои баҳои воқеӣ додан ба вазъи бозори меҳнат ва вазъи кор дар соҳаи мусоидат ба шуғли аҳоли мутобиқи қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳисоботи давлатии оморӣ муқаррар карда мешавад.

Шахсони ҳуқуқии ҳамаи шаклҳои моликият, ки бо миёнаравии меҳнатӣ машғуланд, шахсони бекорро сабти ном карда ба қайд мегиранд, вазифадоранд мувофиқи тартиб ва мӯҳлатҳои муайянкардаи қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳисоботи оморӣ пешниҳод намоянд.

Мақомоти давлатии шуғли аҳоли бо мақомоти омили давлатӣ, мақомоти андоз, мақомоти хадомоти муҳоҷират ва дигар мақомоти дахлдори давлатӣ ҳуҷҷатҳои ҳисоботӣ ва маълумотҳои барои иҷрои вазифаҳои тарафҳо заруриро ба таври ройгон мубодила менамоянд (*Қонуни ҚТ аз 28.06.2011 № 724*).

Мақомоти давлатии шуғли аҳоли наشري маълумоти оморӣ ва маводи иттилоотиро дар бораи вазъи бозори меҳнат, талабот ва пешниҳодот ба қувваи корӣ, имкониятҳои бо кор таъминкунӣ, тамоюли касбӣ, тарбия ва бозомӯзии касбӣ, тақмили ихтисос, инчунин офиятбахшии иҷтимоию меҳнатиро таъмин менамояд (*Қонуни ҚТ аз 28.06.2011 № 724*).

Моддаи 18. Додани иҷозатнома (литсензия) барои фаъолият оиди мусоидат ба шуғли аҳоли

Фаъолияти ба шахрвандон расонидани хизмат чиҳати мусоидат барои бо кор таъмин намудан, тамоюли касбӣ, кӯмаки психологӣ ва бозомӯзонидани шахрвандони бекор ва аҳолии бе шуғл аз ҷониби шахсони ҳуқуқӣ дар асоси иҷозатнома (литсензия) ба роҳ монда мешавад.

Моддаи 19. Мусоидати корфармоён ба таъмини шуғли аҳоли

Корфармоёне, ки дар ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон фаъолият доранд, ба татбиқи сиёсати давлатии шуғл дар асосҳои зерин мусоидат мекунанд, аз ҷумла:

- риоя кардани шартномаҳои (қарордодҳои), ки муносибатҳои меҳнатиро мувофиқи қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон танзим менамоянд;

- амалӣ гардонидани чорабиниҳои, ки дар қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи меҳнат, дар барномаҳои давлатӣ, минтақавӣ ва соҳавии мусоидат ба шуғли аҳоли, шартномаҳои коллективӣ ва созишномаҳои ҳифзи меҳнаткашон дар мавриди боздоштани истехсолот ё аз кор хориҷ намудани кормандон пешбинӣ шудаанд;

- расонидани кӯмак барои бо кор таъмин намудан, тарбияи касбӣ ва пешниҳод намудани кӯмаки иловагии молиявӣ барои кормандони аз кор хориҷшаванда аз ҳисоби маблағҳои ташкилотҳо;

- фароҳам овардани шароит барои тарбия ва бозомӯзии касбӣ, такмили ихтисоси кормандон;

- таҳия ва амалӣ намудани барномаи иҷтимоии ташкилот, ки нигоҳ доштан ва самаранок истифода бурдани иқтисодии касбии кормандон, ҳифзи иҷтимоии онҳо, беҳтар намудани шароит ва ҳифзи меҳнатро пешбинӣ менамояд;

- риояи квотаҳои муайяншуда барои бо кор таъмин намудани маъюбон ва гурӯҳҳои алоҳидаи аҳоли (*Қонуни ҚТ аз 31.12.2008 № 472*);

- бо кор таъмин намудани шахрвандони ба ҳифзи иҷтимоӣ мӯҳтоҷбуда ё захира намудани намудҳои алоҳидаи ҷойҳои корӣ барои бо кор таъмин намудани чунин шахрвандон, ки аз тарафи мақомоти ҳокимияти давлатӣ дар маҳалҳо ва мақомоти худидораи маҳаллӣ муайян карда мешаванд (*Қонуни ҚТ аз 31.12.2008 № 472*).

Корфармоён вазифадоранд саривақт, на камтар аз ду моҳ пеш ва дар ҳаҷми пурра ба мақомоти давлатии шуғли аҳоли ва мақомоти иттифоқи касаба ё дигар мақомоти намоёндагии кормандон дар бораи аз кор озодкунии оммавии меҳнаткашон, аз ҷумла бо сабаби барҳам додани ташкилот, ихтисор намудани шумора ё воҳиди корӣ, шумора ва гурӯҳҳои кормандоне, ки ин ихтисоршавӣ ба онҳо дахл дорад, бо нишон додани касб, ихтисос, дараҷаи ихтисос ва андозаи музди меҳнати корманди аз кор хориҷшаванда, инчунин оид ба

мӯҳлате, ки аз кор озодкунии онҳо пешбинӣ шудааст, маълумоти ҳаттӣ пешниҳод намоянд. Барои пинҳон намудан ва пешниҳод накардани чунин маълумот тибқи тартиби муқарраргардида корфармоён ба ҷавобгарии маъмурӣ кашида мешаванд (*Қонуни ҚТ аз 28.06.2011 № 724, аз 17.05.2018 № 1526*).

Корфармоён бояд ба мақомоти давлатии шуғли аҳоли маълумоти зеринро пешниҳод намоянд (*Қонуни ҚТ аз 28.06.2011 № 724*):

- маълумот дар бораи нисбат ба ташкилоти мазкур истифода бурдани тартиби муфлисшавӣ, инчунин маълумоти барои иҷрои фаъолият оид ба офиятбахшии касбӣ ва мусоидат ба шуғли маъюбон зарурбуда;

- дар мӯҳлати то даҳ рӯз аз рӯзи пайдо шудани маълумот дар бораи ҳамаи ҷойҳои кории холии (вакансияҳои) бавучудода мувофиқи талаботи касбии дар ташкилотҳо муайянкардашуда, инчунин маълумот дар бораи вазъи кадрҳо ва шумораи воқеии кормандон. Тартиби аз ҷониби корфармоён пешниҳод намудани маълумот дар бораи мавҷудияти ҷойҳои холии кориро Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян менамояд (*Қонуни ҚТ аз 31.12.2008 № 472*).

Дар мавриди иҷро накардани квота барои ба кор қабул намудан корфармоён мутобиқи тартиби муқаррарнамудаи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон ҷавобгар мебошанд.

Ҳангоми ба кор қабул кардани шахрванд, ки аз тарафи мақомоти давлатии шуғли аҳоли раван шудааст, корфармо дар давоми панҷ рӯз ба ҳадамоти шуғл варақаи роҳхатро бо нишон додани рӯзи ба кор қабул намудани шахрванд бозмегардонад. Дар сурати ба кор қабул накардани шахрванд корфармо дар варақаи роҳхат рӯзи омадани шахрванд ва сабаби ба кор қабул накарданро қайд карда, роҳхатро ба шахрванд бармегардонад (*Қонуни ҚТ аз 28.06.2011 № 724*).

Корфармо ҳуқуқ дорад:

- шахрвандони бевосита ба ӯ мурочиатнамударо дар асосҳои баробар бо шахрвандони роҳхати мақомоти давлатии шуғли аҳолидошта ба кор қабул намояд (*Қонуни ҚТ аз 28.06.2011 № 724*);

- аз мақомоти ҳадамоти шуғл дар бораи бозори меҳнат маълумоти ройгон гирад;

- оид ба амали мақомоти хадамоти шуғл ба мақомоти болоии он ва инчунин ба суд мувофиқи тартиби муқаррарнамудаи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон шикоят намояд.

Ҷойҳои қорӣ барои маъубон танҳо бо мувофиқаи мақомоти давлатии шуғли аҳоли барҳам дода мешаванд (*Қонуни ҚТ аз 28.06.2011 № 724*).

Моддаи 20. Иштироки иттифоқҳои касаба ва дигар мақомоти намояндагии кормандон дар мусоидат ба шуғли аҳоли

Иттифоқҳои касаба ва дигар мақомоти намояндагии кормандон ҳуқуқ доранд дар таҳияи сиёсати давлатии мусоидат ба шуғли аҳоли иштирок намоянд.

Мақомоти идораи давлатӣ, корфармоён, иттифоқҳои касаба ва дигар мақомоти намояндагии кормандон оид ба масъалаҳои шуғл мунтазам машваратҳои муштарак мегузаронанд. Аз рӯи натиҷаи онҳо метавонанд созишномаҳои (шартномаҳои) коллективӣ банданд, ки онҳо тадбирҳои нигоҳдорӣ ва мусоидат ба шуғли аҳоли, ҳимояи кормандони аз кор озодгардида, инчунин меҳнаткашоне, ки ба ҳимояи иҷтимоӣ эҳтиҷманданд, ӯҳдадориҳои дигар мақомоти идораи давлатиро оид ба пешниҳод намудани иттилоот дар бораи шароити иқтисодӣ ва молиявии гузаронидани сиёсати шуғли аҳоли ва дигар масъалаҳои вобаста ба манфиатҳои меҳнаткашонро дар соҳаи шуғл дарбар мегиранд.

Моддаи 21. Тайёрии касбӣ, тақмили ихтисос ва бозомӯзони шахрвандони бекор

Тайёрии касбӣ, тақмили ихтисос ва бозомӯзони шахрвандони бекор бо роҳхати мақомоти давлатии шуғли аҳоли дар мавридҳои сурат мегиранд, ки агар (*Қонуни ҚТ аз 28.06.2011 № 724*):

- онҳо барои бо кор таъмин кардани шахрвандон мусоидат намоянд;

- аз сабаби надоштани ихтисоси зарурии касбӣ ба шахрванд интиҳоб намудани қори мувофиқ имконнопазир бошад;

- бо сабаби набудани қоре, ки ба талаботи малакаи касбии шахрванд ҷавобгӯ бошад, тағйир додани касб (ихтисос, намуди машғулият) зарур аст;

- аз рӯи ихтисоси пешина қобилияти иҷрои корро гум карда бошад.

Тайёрии касбӣ, такмили ихтисос ва бозомӯзони чунин шаҳрвандон дар асоси роҳхати Мақомоти давлатии шуғли аҳоли дар муассисаҳои таълимии касбӣ ва иловагӣ, марказҳои таълимии мақомоти хадамоти шуғл ва ё дар дигар муассисаҳои таълимӣ мувофиқи шартномаҳои аз тарафи мақомоти хадамоти шуғл басташуда ба роҳ монда мешавад (*Қонуни ҚТ аз 28.06.2011 № 724*).

Ҳуқуқи бо тартиби афзалиятнок аз тайёрии касбӣ, такмили ихтисос ва бозомӯзӣ гузаштанро маъҷубони бекор, шаҳрвандони бекор баъди гузаштани зиёда аз шаш моҳи бекорӣ, шаҳрвандони аз хизмати ҳарбӣ озодшуда, ҳамсарони хизматчиёни ҳарбии аз хизмати ҳарбӣ озодшуда, хатмкунандагони муассисаҳои таълими умумӣ, инчунин шаҳрвандоне, ки бори аввал кор мечӯянд (пештар кор накардаанд) ва ихтисос надоранд, доро мебошанд (*Қонуни ҚТ аз 31.12.2008 № 472*).

Мақомоти соҳаи маориф дар асоси дархости мақомоти давлатии шуғли аҳоли ба онҳо дар бораи сохтори касбию таҳассусӣ ва шумораи хатмкунандагоне, ки барои бо кор таъмин кардан эҳтиёҷдоранд, маълумот пешниҳод менамоянд (*Қонуни ҚТ аз 28.06.2011 № 724*).

Тартиби ташкили низоми тайёрии касбӣ, такмили ихтисос ва бозомӯзони шаҳрвандони бекорро ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян менамояд.

Моддаи 22. Ташкили корҳои ҷамъиятӣ

Мақомоти ҳокимияти давлатӣ дар маҳалҳо, корхонаҳо, муассисаҳо ва ташкилотҳо сарфи назар аз шакли моликият бо иштироки мақомоти давлатии шуғли аҳоли дар асоси шартнома гузаронидани корҳои ҷамъиятии музднокро ташкил менамоянд (*Қонуни ҚТ аз 28.06.2011 № 724*).

Бо шахсоне, ки дар корҳои ҷамъиятӣ иштирок кардан мехоҳанд, ба мӯҳлати то як моҳ бо ҳуқуқи минбаъд дароз намудани он то се моҳ шартномаи (қарордоди) меҳнатии мӯҳлатнок баста мешавад. Шаҳрвандони бекоре, ки барои бекорӣ кӯмакпулӣ намегиранд, бекорони зиёда аз шаш моҳ дар қайди мақомоти давлатии шуғли аҳоли буда ҳуқуқи афзалиятноки иштирок дар корҳои ҷамъиятии

музднокро доранд. Шаҳрвандони барои ҷустуҷӯи кор дар қайди мақомоти ҳадамоти шуғл буда низ ҳуқуқи иштирокро дар корҳои ҷамъиятии музднок доранд (*Қонуни ҚТ аз 31.12.2008 № 472, аз 28.06.2011 № 724*).

Иштироки шаҳрвандон дар корҳои ҷамъиятии музднок танҳо бо розигии онҳо мумкин аст. ҳангоми ба корҳои ҷамъиятии музднок равон намудан вазъи саломатӣ, синну сол, касб ва дигар хусусиятҳои инфиродӣ ба эътибор гирифта мешаванд. Шартномаи (қарордоди) меҳнати мӯҳлатнок дар бораи иштироки шаҳрванд дар корҳои ҷамъиятӣ метавонад аз тарафи шаҳрванд дар мавриди соҳиби кори доимӣ ё муваққатӣ шуданаш пеш аз мӯҳлат қатъ карда шавад.

Музди меҳнати шаҳрвандони дар корҳои ҷамъиятӣ машғулбуда мутобиқи қонунгузори Чумҳурии Тоҷикистон пардохта мешавад.

Ба шаҳрвандони машғули корҳои ҷамъиятии музднок қонунгузори Чумҳурии Тоҷикистон дар бораи меҳнат ва суғуртаи иҷтимоӣ татбиқ мегардад.

Маблағгузори корҳои ҷамъиятӣ аз ҳисоби маблағҳои ташкилотҳои, ки ин корҳо дар онҳо ташкил карда мешаванд ва ҳангоми зарурат бо ҷалб намудани маблағҳои мақомоти маҳаллии ҳокимияти давлатӣ ва кӯмаки молиявии беподоши мақомоти давлатии шуғли аҳоли амалӣ мегардад (*Қонуни ҚТ аз 28.06.2011 № 724*).

Тартиби ташкил, шартҳои гузаронидан ва номгӯи корҳои ҷамъиятиро ҳукумати Чумҳурии Тоҷикистон муайян менамояд.

Моддаи 23. Тартиби расонидани хизматҳои машваратӣ ва кӯмаки молиявӣ ба шаҳрвандони бекор ва муҳочирони меҳнатӣ, ки хоҳиши ба фаъолияти соҳибкорӣ машғул шуданро доранд

(Қонуни ҚТ аз 28.06.2011 № 724)

Ба шаҳрвандоне, ки ҳамчун бекор ба қайд гирифта шудаанд ва муҳочирони меҳнати ба ватан баргашта, ки хоҳиши ба фаъолияти соҳибкорӣ машғул шуданро доранд, мақомоти давлатии шуғли аҳоли барои ташкили фаъолияти соҳибкорӣ бо тартиби муайяннамудаи Ҳукумати Чумҳурии Тоҷикистон хизматҳои

машваратӣ ва кӯмаки молиявӣ мерасонанд (*Қонуни ҚТ аз 28.06.2011 № 724*).

БОБИ IV. КАФОЛАТҲОИ ИҚТИМОӢ ҲАНГОМИ БЕКОР МОНДАН

Моддаи 24. Кафолатҳои дастгирии иқтимоии шахсони бекор

Давлат ҳангоми бекор мондан кафолатҳои зеринро медиҳад:

- додани имтиёз ва ҷубронпулӣ ба кормандони аз корхонаю муассисаҳо ва ташкилотҳо аз кор озодгардида;

- пардохти стипендия ба шахсони бекор дар давраи тайёрии касбӣ, тақмили ихтисос ё бозомӯзӣ дар асоси роҳхати мақомоти давлатии шуғли аҳоли (*Қонуни ҚТ аз 31.12.2008 № 472, аз 28.06.2011 № 724*);

- пардохти кӯмакпулӣ барои бекорӣ;

- имконияти иштирок дар корҳои ҷамъиятии музднок.

Ба кормандони аз корхонаҳо, муассисаҳо ва ташкилотҳо бо сабаби барҳамхӯрӣ, ихтисор намудани шумора ё воҳиди корӣ аз кор озодшаванда ҳангоми қатъ намудани шартномаи меҳнатӣ имтиёз ва ҷубронпулӣ мувофиқи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи меҳнат дода мешавад (*Қонуни ҚТ аз 17.05.2018 № 1526*).

Даврае, ки дар давоми он шахрванд мувофиқи тартиби муқарраркардаи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон барои бекорӣ кӯмакпулӣ, стипендия мегирад, дар корҳои муздноки ҷамъиятӣ иштирок мекунад, собиқаи меҳнатии ӯ қатъ намегардад ва ба собиқаи умумии меҳнатӣ дохил мешавад (*Қонуни ҚТ аз 31.12.2008 № 472*).

Моддаи 25. Шартҳо ва мӯҳлати пардохти кӯмакпулӣ барои бекорӣ

(*Қонуни ҚТ аз 28.06.2011 № 724*)

Кӯмакпулӣ барои бекорӣ ба шахрвандоне пардохта мешавад, ки мувофиқи тартиби муқарраргардида бекор доништа шудаанд.

Қарор дар бораи таъини кӯмакпулӣ барои бекорӣ аз ҷониби мақомоти давлатии шуғли аҳоли на дертар аз ёздаҳ рӯз аз лаҳзаи бекор доништа шудани шахрванд қабул карда мешавад.

Кӯмакпулӣ барои бекорӣ ба шахрвандоне, ки бинобар ихтисор шудани воҳиди корӣ, тағйир ёфтани шароити меҳнат, азнавташкिल्дихӣ ё барҳамхӯрии корхона, муассиса ва ташкилот аз кор озод шудаанд ва дар ин давра музди миёнаи меҳнаташон дар ҷои кори охирин нигоҳ дошта шудааст, аз рӯзи якуми баъди гузаштани давраи муайяннамудаи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон таъин карда мешавад (*Қонуни ҚТ аз 17.05.2018 № 1526*).

Кӯмакпулӣ барои бекорӣ дар давоми сол ба мӯҳлати на бештар аз се моҳи тақвимӣ, ба истиснои ҳолатҳое, ки Қонуни мазкур пешбинӣ намудааст, пардохта мешавад.

Кӯмакпулӣ барои бекорӣ моҳе як маротиба пардохта мешавад, ба шарте, ки шахрвандони бекор бо тартиби муайяннамудаи Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз нав аз қайд гузаранд (*Қонуни ҚТ аз 28.06.2011 № 724*).

Моддаи 26. Тартиби тамдиди мӯҳлати пардохти кӯмакпулӣ барои бекорӣ ба шахрвандони дорои собиқаи меҳнатие, ки барои ба нафақа баромадан ҳуқуқ доранд

(Қонуни ҚТ аз 28.06.2011 № 724)

Барои шахрвандоне, ки собиқаи умумии меҳнати онҳо тибқи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳуқуқи баромадан ба нафақаро медиҳад, лекин синнашон аз синни муқарраркардаи қонунгузорӣ барои таъини нафақа аз рӯи синну сол (аз ҷумла нафақа бо шартҳои имтиёзнок) як сол камтар аст, давомнокии давраи додани кӯмакпулӣ барои бекорӣ то дувоздаҳ моҳи тақвимӣ тамдид карда мешавад (*Қонуни ҚТ аз 28.06.2011 № 724*).

Моддаи 27. Тартиби муайян намудани андозаи кӯмакпулӣ барои бекорӣ

Барои гирифтани кӯмакпулӣ шахрвандони бекор ҳангоми мурочиат ба мақомоти давлатии шуғли аҳоли бояд дар давоми 3 соли охири пеш аз мурочиат на камтар аз 18 моҳи тақвимӣ собиқаи корӣ дошта бошанд ва ҳатман аз музди меҳнати ин давраи

фаъолият ҳаққи суғуртаи иҷтимоиро пардохта бошанд (*Қонуни ҚТ аз 31.12.2008 № 472, аз 28.06.2011 № 724*).

Кӯмакпулӣ барои бекорӣ дар моҳи аввал ба андозаи 50 фоиз, дар моҳи дуюм ба андозаи 40 фоиз ва дар моҳи сеюм ба андозаи 30 фоизи музди миёнаи меҳнати ҷойи кори охирин (бо назардошти коэффитсиентҳо), ки дар шаш моҳи охири корӣ ҳисоб карда шудааст, вале на камтар аз музди меҳнати ҳадди ақали муқарраргардида таъин карда мешавад (*Қонуни ҚТ аз 28.06.2011 № 724*).

Ба шаҳрвандоне, ки пеш аз мурочиат намудан ба мақомоти давлатии шуғли аҳоли дар давоми 3 соли охир аз 18 моҳи тақвими камтар соҳиби кори музднок буда, ҳамчун бекор доништа шудаанд, кӯмакпулӣ барои бекорӣ дар ҳаҷми музди меҳнати ҳадди ақали дар Ҷумҳурии Тоҷикистон муқарраргардида таъин карда мешавад (*Қонуни ҚТ аз 31.12.2008 № 472, аз 28.06.2011 № 724*).

Дар сурати хӯрандаи корношоями то синни 15-сола доштани шаҳрвандони бекор, дар ҳолати барзиёд иҷрошавии қисми даромади буҷет ва вучуд надоштани қарздории моддаҳои ҳимояшавандаи буҷети маҳаллӣ маҷлисҳои маҳаллии вакилони халқ бо қарори худ метавонанд ба кӯмакпулӣ барои бекорӣ ба ҳар як хӯранда аз ҳисоби маблағҳои буҷети маҳаллӣ иловапулӣ дар ҳаҷми 10 фоизи кӯмакпулии барои бекорӣ муқарраргардида таъин намоянд (*Қонуни ҚТ аз 28.12.2005 № 137*).

Шаҳрвандоне, ки бори аввал кор меҷӯянд, муддати тӯлонӣ (зиёда аз як сол) кор накардаанд, тайёрии касбӣ, тақмили ихтисос, бозомӯзиро дар муассисаҳои таълимӣ дар асоси роҳхати мақомоти давлатии шуғли аҳоли ба итмом расонида, дар корҳои ҷамъиятии музднок иштирок кардаанд, ба гирифтани кӯмакпулӣ барои бекорӣ ҳуқуқ надоранд (*Қонуни ҚТ аз 28.06.2011 № 724*).

Ба шаҳрвандоне, ки аз хизмати ҳарбӣ тибқи даъват аз Қувваҳои Мусаллаҳи Ҷумҳурии Тоҷикистон ва дигар кӯшуну сохторҳои ҳарбӣ ва аз муассисаҳои иҷроӣ ҷазои ҷиноӣ ё аз муассисаҳои таълими маҷбурий озод шудаанд, кӯмакпулӣ барои бекорӣ дар ҳаҷми музди меҳнати ҳадди ақали дар Ҷумҳурии Тоҷикистон муқарраргардида таъин карда мешавад (*Қонуни ҚТ аз 31.12.2008 № 472*).

Ба шаҳрвандони Ҷумҳурии Тоҷикистон, ки дар ҳудуди давлати дигар кор кардаанд, кӯмакпулӣ барои бекорӣ мувофиқи талаботи қисми якуми моддаи мазкур ба шарте таъин карда мешавад, ки масъалаҳои ба ҳисоб гирифтани пардохтҳо ба фондҳои суғуртавии иҷтимоии давлатӣ бо кор таъминкарда, бо шартномаҳои дахлдори байналмилалии Ҷумҳурии Тоҷикистон ба танзим дароварда шуда бошанд.

Нигоҳдории маблағ аз кӯмакпулӣ барои бекорӣ дар ҳолатҳои пешбинӣ намудаи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон амалӣ мегардад, ҳаҷми умумии нигоҳдории маблағ аз 50 фоизи кӯмакпулии барои бекорӣ гирифташаванда зиёд буда наметавонад.

Моддаи 28. Боздоштан ва қатъ намудани пардохти кӯмакпулӣ барои бекорӣ

Пардохти кӯмакпулӣ барои бекорӣ мумкин аст бо ҳатман огоҳ намудани шахси бекор қатъ гардад, боздошта шавад, ё андозаи он кам карда шавад.

Пардохти кӯмакпулӣ барои бекорӣ дар ҳолатҳои зерин қатъ карда мешавад:

- дар асоси талаботи пешбининамудаи моддаи 3 Қонуни мазкур машғули кор эътироф гардидани шаҳрванд;

- ҳангоми бо роҳхати мақомоти давлатии шуғли аҳоли бо пардохти стипендия гузаштан аз тайёрии касбӣ, такмили ихтисос ва бозомӯзӣ (*Қонуни ҚТ аз 31.12.2008 № 472, аз 28.06.2011 № 724*);

- муддати тӯлонӣ (зиёда аз як моҳ) бе сабабҳои узрнок ҳозир нашудани шахси бекор ба мақомоти давлатии шуғли аҳоли (*Қонуни ҚТ аз 28.06.2011 № 724*);

- ҳангоми кӯчидани шахси бекор ба ноҳия ё шаҳри дигар;

- ба охир расидани мӯҳлати таъиншудаи пардохти кӯмакпулӣ барои бекорӣ;

- бо роҳи фиреб гирифтани кӯмакпулӣ барои бекорӣ;

- ҳангоми бо қарори суд дар шакли маҳрум шудан аз озодӣ ё табобати маҷбурӣ ҷазо гирифтани шахси бекоре, ки кӯмакпулӣ мегирад (*Қонун аз 28.12.2005 № 137*);

- мувофиқи қонунгузории нафақаи Ҷумҳурии Тоҷикистон таъин намудани нафақа аз рӯи синну сол ва барои хизмати дарозмуддат;

- ҳангоми ҷалб намудан ба корҳои ҷамъиятӣ (*Қонуни ҚТ аз 31.12.2008 № 472*);

- дар давраи бекорӣ аз ду пешниҳоди ҷойи кори ба ихтисос мувофиқ даст кашидан (*Қонуни ҚТ аз 28.06.2011 № 724*).

Пардохти кӯмакпулӣ барои бекорӣ мумкин аст ба мӯҳлати то се моҳ дар мавридҳои зерин боздошта шавад:

- хориҷ карда шуд (*Қонуни ҚТ аз 28.06.2011 № 724*);

- ба азнавбақайдгирӣ омадани шахси бекор дар ҳолати мастӣ, ки бо сабаби истеъмоли машрубот, маводи нашъадор ва дигар моддаҳои мадҳушкунанда ба вучуд омада, бо ҳуҷҷатҳои дахлдор собит гаштааст (*Қонуни ҚТ аз 31.12.2008 № 472*);

- ба кори муваққатӣ ё ба кори рӯзи ҳафтаи (кориаш) кӯтоҳ бе огоҳкунии мақомоти давлатии шуғли аҳолии машғул шудани шахси бекор (*Қонуни ҚТ аз 28.06.2011 № 724*);

- аз ҷониби шахси бекор вайрон кардани шартҳои бақайдгирӣ ва аз навбақайдгирӣ ҳамчун шахси бекор. Боздоштани пардохти кӯмакпулӣ барои бекорӣ аз рӯзи ояндаи баъди маротибаи охири барои аз нав бақайдгирӣ омадани шахси бекор амалӣ мегардад.

Давраи боздошта шудани пардохти кӯмакпулӣ барои бекорӣ ба давраи умумии додани кӯмакпулӣ барои бекорӣ ҳисоб карда шуда, ба собиқаи умумии меҳнатӣ дохил карда намешавад.

Кӯмакпулӣ барои бекорӣ дар давраҳои зерин дода намешавад:

- дар давоми корношоямии муваққатӣ, ки аз вақти муқаррарнамудаи пардохти кӯмакпулӣ барои бекорӣ зиёд давом ёбад;

- аз ҷои истиқомати доимӣ баромада рафтани шахси бекор бо сабаби таҳсил дар муассисаҳои таълимии касбии рӯзона;

- даъвати шахси бекор ба ҷамъомадҳои ҳарбӣ, ҷалб намудан ба ҷорабиниҳои бо хизмати ҳарбӣ ва иҷрои вазифаҳои давлатӣ вобастабуда.

Давраҳои дар қисми 5 ҳамин модда зикршуда ба давраи умумии пардохти кӯмакпулӣ барои бекорӣ дохил намешавад ва онро дароз менамоянд.

Дар мавридҳои зерин андозаи кӯмакпулӣ барои бекорӣ мумкин аст дар ҳаҷми 25 фоиз ба мӯҳлати то як моҳ кам карда шавад:

- бе сабаби узрнок ҳозир нашудан барои гуфтушунид бо корфармо дар бораи ба кор таъмин шудан дар мӯҳлати 2 ҳафта аз рӯзи бо роҳхати мақомоти мақомоти давлатии шуғли аҳоли фиристода (даъват) шудан (*Қонуни ҚТ аз 28.06.2011 № 724*);

- бе сабаби узрнок барои гирифтани роҳхат ба кор (ба хондан) ба мақомоти мақомоти давлатии шуғли аҳоли ҳозир нашудан (*Қонуни ҚТ аз 28.06.2011 № 724*).

Моддаи 29. Андозаи стипендияе, ки ба шахрвандони бекор дар давраи тайёрии касбӣ, бозомӯзӣ ва такмили ихтисос дода мешавад

(Қонуни ҚТ аз 28.06.2011 № 724)

Дар давраи тайёрии касбӣ, бозомӯзӣ ва такмили ихтисоси шахрвандони бекор дар асоси роҳхати мақомоти давлатии шуғли аҳоли дар давоми шаш моҳ дар ҳаҷми як нишондиҳанда барои ҳисобҳо ҳар моҳ стипендия пардохт карда мешавад (*Қонуни ҚТ аз 28.06.2011 № 724*).

Моддаи 30. Суғурта ҳангоми бекор мондан

Шахрвандон дар ҳолати бекор мондан метавонанд бо ташкилотҳои суғуртавӣ шартномаи суғуртаи ихтиёрӣ банданд. Тартиб, марҳила ва шартҳои суғуртаро қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян менамояд.

БОБИ V. МУҚАРРАРОТИ ХОТИМАВӢ

Моддаи 31. Мақомоте, ки назорати давлатиро ба амал мебароранд

Назорати давлатии риоя шудани қонунгузорӣ дар бораи шуғли аҳолиро маҷлисҳои вакилони халқ, мақомоти дахлдори давлатӣ, иттифоқҳои касаба ва мақоми ваколатдорнамудай ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон ба амал мебароранд.

Моддаи 32. Ҳалли баҳсҳо ва ҷавобгарӣ барои вайрон кардани Қонуни мазкур

Баҳси корхона, муассисаҳо, ташкилотҳо ва дигар корфармоён оид ба масъалаҳои шуғл, аз ҷумла баҳсҳо бо мақомоти давлатии

шуғли аҳоли, мувофиқи тартиби муқаррарнамудай қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон баррасӣ карда мешавад (*Қонуни ҚТ аз 28.06.2011 № 724*).

Шахсони воқеӣ ва ҳуқуқӣ барои вайрон кардани Қонуни мазкур тибқи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон ба ҷавобгарӣ кашида мешаванд.

Моддаи 33. Дар бораи беъътибор донистани Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон "Дар бораи шуғли аҳоли"

Бо сабаби қабули Қонуни мазкур Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 27 июни соли 1991 "Дар бораи шуғли аҳоли" (Ведомостҳои Шӯрои Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон, соли 1991, №15, моддаи 268; соли 1994, №2, моддаи 40; Ахбори Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон, соли 1996, №3, моддаи 48; соли 1998, №10, моддаи 119) беъътибор дониста шавад.

Моддаи 34. Тартиби мавриди амал қарор додани Қонуни мазкур

Қонуни мазкур пас аз интишори расмӣ мавриди амал қарор дода шавад.

Президенти

Ҷумҳурии Тоҷикистон

ш. Душанбе

1 августи соли 2003 № 44

Э. Раҳмонов